

u kome ima lični interes ili ako iz drugih razloga nije u mogućnosti da postupa nepristrasno.

Uloga advokata u postupku medijacije

U postupku medijacije stranke mogu uključiti advokata uz saglasnost druge strane. Advokat se stara da njegov klijent ostvari svoje potrebe i zadovolji svoje interese, prateći da njihov klijent ne otkrije neke pozicije koje bi mu smetalo tokom pregovaranja i u slučaju da se medijacija ne završi uspešno. Advokat kao punomoćnik kontroliše postupak i prati tok, interveniše uvek kada proceni da je to u interesu njegove stranke.

Kada se medijacija uspešno privede kraju i dođe do sporazuma, tekst sporazuma skupa kreiraju medijator i advokati i medijator u ovom slučaju ne može nametnuti tekst sporazuma već ga samo može sastaviti zajedno sa prisutnim advokatima.

Advokat mora da vodi računa da tekst sporazuma sadrži dogovor koji je postignut, ali i da bude izvršiv i u skladu sa Zakonom i da se na osnovi njega može sačiniti sudsko poravnanje ukoliko je predmet došao na medijaciju iz sudskog postupka

OKONČANJE POSTUPKA:

- 1) Zaključenjem sporazuma o rešavanju spora;
- 2) Odlukom posrednika da se postupak obustavlja, jer dalje vođenje postupka nije celishodno;
- 3) Izjavom jedne strane da odustaje od daljeg sprovođenja postupka, osim u slučaju ako u postupku posredovanja učestvuje više strana, koje nakon odustanka jedne od strana odluče da nastave postupak posredovanja;
- 4) Protekom roka od 60 dana od dana zaključenja sporazuma o pristupanju posredovanju, osim ukoliko se strane ne sporazumeju drugačije.

Ako se postupak posredovanja sprovodi na osnovu uputa suda ili drugog organa, posrednik je dužan da im dostavi obaveštenje o načinu okončanja postupka.

Ako je pokrenuti postupak posredovanja, koji je posebnim zakonom predviđen kao uslov za vođenje sudskog ili drugog postupka, okončan na način iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana, posrednik je dužan da obavesti nadležni organ ili organizaciju o ishodu postupka posredovanja.

SPORAZUM POSTIGNUT POSREDOVANJEM

Sadržaj sporazuma određuju strane u postupku, u pisanoj formi sa potpisima svih strana i posrednika. Posrednik učestvuje u sastavljanju i izradi sporazuma, ukoliko se strane saglase.

Ako strane ne postignu sporazum zbog nesaglasnosti o pravnim pitanjima, mogu postići pisanu saglasnost o činjeničnim pitanjima.

Činjenična pitanja u sporazumu smatraće se nespornim u sudskom i drugom postupku.

Sporazum u rešavanju spora putem posredovanja ima snagu izvršne isprave pod uslovom :

1. Da sadrži izjavu dužnika kojom pristaje da poverilac na osnovu sporazuma o rešavanju spora putem posredovanja, nakon dospelosti potraživanja može pokrenuti postupak prinudnog izvršenja i
2. Da su potpisi strana i posrednika overeni od strane suda ili javnog beležnika.

DOGOVOR, postignut sporazumom utemeljen je na potrebama/interesima i njihovim standardima pravde i razlikuje medijatora od sudije ili arbitra koji su zakonskim putem ili ugovorom određeni da odlučuju za strane u sukobu.

PREDNOSTI MEDIJACIJE U ODNOSU NA SUDSKI POSTPAK

- U postupku posredovanja strane zaključuju sporazum koji predstavlja izraz njihovih usklađenih interesa, isključivo saglasnošću. volja učesnika.
- Sudski postupak je mnogo skuplji i znatno duže traje.
- Postupak posredovanja zahteva manje troškove a **rok za okončanje postupka je 60 dana.**
- Odluke suda zasnovane su na zakonu i/ili ugovor, ne na ličnim potrebama/interesima ili koncepciji pravde strana u sporu/sukobu.

Medijacija u Americi, Kanadi i zemljama EU, praksa je da se 80-90 % sporova završava medijacijom, a svega 10-20% u sudskom postupku.

Za dodatne informacije:

UG "KOKORO"- Bor

Save Kovačevića 15 L1, 19210 Bor

Tel: 030/24 96 761; 060 54 31 888

E-mail: kokorum@mts.rs

Publikacija je napravljena uz finansijsku pomoć Evropske unije u okviru Programa Solidarno za prava svih - podrška braniteljima ljudskim prava u lokalnim zajednicama 2021/2022. koji realizuje tim Solidarno za prava svih. Za njihovu sadržinu isključivo je odgovorno Udruženje građana "KOKORO" - Bor i njegova sadržina nužno ne izražava stavove Evropske unije niti članova tima Solidarno za prava svih.



POSREDOVANJE (MEDIJACIJA)

BRŽE DO REŠENJA

**U okviru projekta u Boru:
"Posredovanjem do bržeg rešenja spora/sukoba"**

 **NVO Udruženje građana
KOKORO BOR**

POSREDOVANJE (MEDIJACIJA) je postupak u kojem nezavisno, neutralno i nepristrasno lice, posrednik/medijator, pomaže stranama u sporu i/ili sukobu da postignu obostrano prihvatljivo rešenje o predmetu spora.

Osnovne karakteristike medijacije su:

- **Intervenisanje** treće strane u postupku pregovaranje – koja pomaže da postignu sporazum,
- Strane, u sporu, **dobrovoljno prihvataju medijaciju** davanjem pristanka,
- Strane **same biraju ili prihvataju predloženog medijatora**, što je jedan od uslova za medijaciju,
- **Medijator mora biti nepristrasan i neutralan**. *Nepristrasnost* znači da ne daje prednost ni jednoj strani u sporu; *Neutralnost* - prema stranama i sporu, nema skriveni interes prema predmetu spora i strani,
- **Medijator ne donosi odluke** - on znanjem i veštinama vodi strane u sporu ka postizanju zajedničkog dogovora o čemu strane same odlučuju.
- **Medijator osnažuje strane da prepoznaju potrebe** kako bi u skladu sa njima tražili zajednički prihvatljivo rešenje,
- Zajednički prihvatljiv **sporazum zasnovan na potrebama i interesima obe strane**,
- **Medijacija je poverljiv proces**, informacije dobijene u toku pregovora ne iznose se u javnost i ne mogu se koristiti kao dokaz ako su u skladu sa zakonom (u protivnom odstupa se od poverljivosti).

Cili medijacije je da sukobljene strane sagledaju svoje i tuđe interese i potrebe, usklade međusobne odnose, unaprede komunikaciju i pronađu rešenje koje je obostrano prihvatljivo.

Način da se spor/sukob reši i prevaziđu nesporazumi bez suda na zadovoljstvo strana u sporu/sukobu; To je proces/tehnika koja omogućava stranama da razumeju i shvate suštinu konflikta i lakše izlaze sa njima na kraj.

PRAVNI OKVIR za posredovanje u RS regulišu:

- **Zakon o posredovanju u rešavanju sporova,**
- **Porodični zakon,**
- **Zakon o malveržetnim učiniocima kriv. dela i krivičnopravnoj zaštiti maloleznih lica,**
- **Zakon o osnovama obrazovanja i vaspitanja,**
- **Zakon o soc. zaštiti i podzakonska akta**

Posredovanje u radnom okruženju, krivičnom, parničnim i ostalim oblastima bliže regulišu:

- **ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU (72/2011)**

- **ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU (72/2011 i 101/2011)**
- **ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE (22/2009)**
- **ZAKON O MIRNOM REŠAVANJU RADNIH SPOROVA**
- **ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU (36/2010)**
- **ZAKON O ZAŠTITI POTROŠAČA (73/2010)**

Etički kodeks

- **Etički kodeks posrednika**

Međunarodna dokumenta koja regulišu primenu medijacije

- **Direktiva EU u građans. i privrednim stvarima**
- **Preporuke Saveta Evrope o porodičnoj**
- **Preporuke Saveta Evrope u krivičnim stvarima**
- **Preporuke Saveta Evrope o alternativama - sporovima između organa uprave i privatnih lica**
- **Preporuke Saveta Evrope u građanskim stvarima**

NAČELA POSREDOVANJA:

- **Dobrovoljnost**, strane same donose odluku o učešću u postupku - saglasnost strana, osim u spornim odnosima u kojima je posebnim zakonom pokretanje postupka posredovanja predviđeno kao uslov za vođenje sudskog ili drugog postupka.
- **Isključenje javnosti**.
- **Ravnopravnost** strana u postupku.
- **Poverljivost** podataka, informacija, predloga i izjava u posredovanju ili u vezi sa postupkom posredovanja, ako se strane nisu drugačije sporazumele, osim onih koji se moraju saopštiti na osnovu zakona, radi zaštite javnog poretka, posebno kada je to potrebno radi osiguranja zaštite najboljeg interesa deteta ili radi sprečavanja nanošenja štete fizičkom ili psihičkom integritetu lica, kao i u slučaju ako je to potrebno radi sprovođenja sporazuma.
- **Lično učešće strana** u postupku.
- **Moguće prisustvo trećih lica** koje predloži strana uz saglasnost druge strane (punomoćnika, advokata).
- **Neutralnost/nepriistrasnost posrednika**.
- **Hitnost**-postupak posredovanja sprovede se bez odlaganja, u najkraćem mogućem vremenu.

POSREDOVANJE omogućava:

- Da se strane u sporu čuju, saslušaju jedna drugu i reše problem na obostrano zadovoljstvo, bez suda.
- U situacijama kada i ne postignu sporazum strane su uspostavile kontakt i napravile pomak u odnosima za budućnost umesto neprijateljstva.

- Umesto da razvijamo bes koji se nalazi u nama i mržnju koja može da se javi, možemo da razvijamo empatiju za drugu stranu, razumevanje i dogovor.
- Da bolje čujemo sami sebe, odnosno da razumemo sopstvene potrebe i osećanja.

Medijacija nije indikovana kada:

- nedostaje motivacija i volja bilo koje ili obe strane
- neka od strana nije u stanju da uzme učešće ili nije u stanju da se drži dogovora (zbog mentalnog poremećaja, bolesti zavisnosti i sl.)
- nije u interesu neke strane da postigne sporazum
- postoji pretnja od nasilja i indikovane su mere zaštite
- postoji velika asimetrija (disbalans) moći između strana
- postoji zloupotreba, zlostavljanje, seksualno iskorišćavanje,
- spor zahteva uključivanje javnosti
- neka od strana nije lično prisutna ili je predstavlja osoba bez ovlašćenja
- strane u sukobu imaju izražene oprečne vrednosti na kojima se zasniva sukob

Uloga medijatora

Posrednik ili medijator je nepristrasna i neutralna strana u procesu medijacije koja nema autoritativnu moć donošenja odluka, već pomaže stranama u sporu da pomire suprotstavljene interese i nađu obostrano prihvatljivo rešenje. Uloga medijatora varira zavisno od vrste spora i stila medijacije. Nepristrasna i poverljiv medijator upravlja procesom komunikacije i kontroliše proces ali ne i rešenje.

POKRETANJE POSTUPKA

Postupak posredovanja se pokreće zaključenjem sporazuma o pristupanju posredovanju, pre sudskog postupka, u toku i po završetku. Ako se stranke u toku sudskog ili drugog postupka saglase da pristupe rešavanju spora posredovanjem uz zastoj sudskog postupka, postupak posredovanja se pokreće dostavljanjem sudu ili drugom organu pred kojim se vodi postupak sporazuma o pristupanju posredovanju.

SPORAZUM O PRISTUPANJU POSREDOVANJU

zaključuju strane i posrednik u pisanoj formi kojim uređuju međusobna prava i obaveze, troškove i dr.

IZBOR POSREDNIKA, postupak posredovanja sprovodi jedan ili više posrednika, koje strane sporazumno odrede. Ako strane sporazumno ne odrede posrednika, mogu zatražiti da odredi sud ili drugi organ pred kojim se vodi postupak.

IZUZEĆE POSREDNIKA, posrednik će se izuzeti iz poredovanja